

LAUSUNTOPYYNTÖ TYÖRYHMÄN LUONNOKSESTA KANSALLISEKSI ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMISSUUNNITELMAKSI 2030 – TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) kiittää lausuntopyynnöstä liittyen otsikossa mainittuun asiaan ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Tavoite 2 Hallinnonalakohtainen sopeutumistyö on suunnitelmallista ja sen toimeenpanon edellytykset on turvattu vuoteen 2030 mennessä: Työ- ja elinkeinoministeriö on laatinut kestävän kehityksen linjauksen, joka sisältää TEM:n kestävän kehityksen painopisteet sekä toimenpiteet globaalin kestävän kehityksen Agenda 2030 toteuttamiseksi. Linjauksen painopisteet ovat: ilmastoneutraaliin talouteen siirtyminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, ihmisarvoisen työn ja reilujen työmarkkinoiden edistäminen, kestävä kasvua innovaatioista sekä kestävä kaupungistuminen ja ihmisten osallistuminen. Linjaus on laadittu vuosille 2022-2023. Se tullaan päivittämään vuoden 2023 aikana, jolloin huomioidaan myös tämän sopeutumissuunnitelman esiin nostamat tarpeet.

Tavoite 3 Ilmastonmuutoksen seuraukset ja niihin varautuminen ja sopeutuminen on tunnistettu osana kokonaisturvallisuutta ja integroitu kokonaisturvallisuuden malliin ja huoltovarmuuden tavoitteisiin vuoteen 2026 mennessä: Työ- ja elinkeinoministeriö esittää toimenpiteen 3.2 osalta seuraavaa:

- korjataan kuvauksen aikamuoto, koska valtioneuvoston huoltovarmuusselonteko annettiin eduskunnalle syyskuussa
- muutetaan aikataulua koskeva teksti muotoon Tavoitepäätöksen uudistaminen 2023

Tavoite 4 Maatalouden toimintaedellytykset ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi ovat kehittyneet vuoteen 2030 mennessä: Työ- ja elinkeinoministeriö esittää toimenpiteen 4.2 osalta seuraavaa:

- täsmennetään kuvausta: Varastointitasot määritellään valtioneuvoston huoltovarmuuden tavoitepäätöksen uudistamisprosessin yhteydessä
- täsmennetään kuvausta: TEM yhteistyössä HVK:n ja MMM:n kanssa

- muutetaan aikataulua: Tavoitepäätöksen uudistaminen 2023, sen jälkeen jatkuvaa toimeenpanoa
- täsmennetään rahoitusta: Huoltovarmuusrahasto tai valtion talousarvion vastuuministeriön pääluokka

Tavoite 18 Rahoitusmahdollisuudet kannustavat alue- ja kuntatason toimijoita sopeutumistyön vahvistamiseen ja rahoituksen kohdentumista pystytään seuraamaan vuoteen 2030 mennessä: Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan on tärkeää pyrkiä parantamaan viestintää mahdollisista kotimaisista ja kansainvälisistä rahoituslähteistä, jotta eri tahot osaisivat nykyistä paremmin hyödyntää niitä toiminnassaan. Suunnitelmaluonnoksessa mainitaan ministeriöiden toiminnan ohella Motivan neuvontapalvelu. Myös Business Finlandin yhteydessä toimii EU- ja kansainvälisen rahoituksen neuvontapalvelu. Mikäli rahoituksen neuvontatoimintaa haluttaisiin kehittää nykyisestä, tulisi varmistaa eri toimijoiden työnjako, yhteistyö ja resurssit sekä eri rahoituslähteitä koskevien tietojen ajantasaisuus. Digitaalisen neuvontapalvelun ja materiaalin ohella tarvittaneen myös puhelinneuvontaa. Jos neuvontapalvelua lähdetään kehittämään, tulisi myös harkita ilmastorahoitusta laajempaa näkökulmaa sekä myös alueita ja kuntia laajempaa kohdejoukkoa, kuten yritykset. Edellä todettuun liittyen TEM esittää seuraavaa lisäystä toimenpiteeseen 18.1:

- lisätään toimenpiteeseen alueiden ja kuntien lisäksi myös yritykset

TEM pitää tärkeänä, että asiakaspinnassa työskentelevillä olisi ymmärrystä ja osaamista ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyen. Tällä tavoin voitaisiin tukea yrityksiä ja muita tahoja ilmastovaikutusten merkityksen ymmärtämisessä ja huomioon ottamisessa osana liiketoimintaa.

Rahoituksen seurannan kehittämisen mahdollisuuksia on hyvä selvittää ja TEM pitää tärkeänä, että hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan valtionavustustoiminnan kehittämishankkeen tuloksia ja olemassa olevia rahoituksen seurantajärjestelmiä.

Yksityisestä rahoituksesta katveeseen jäävien toimintojen vaatima julkinen rahoitus on tärkeä hahmottaa ja tulee kehittää ennakointia sellaisten Suomen talouden kannalta merkittävien toimintojen tunnistamiseksi, joiden vihreä siirtymä on vaativaa ja vaiheittaista ja jotka saattavat jäädä kohtuuehtoisen rahoituksen ulkopuolelle rahoittajien muuttaessa oman portfolionsa rakennetta kohti asettamia kestävyystvaivoitteita. Tähän liittyen rahoituksen saatavuutta mm. biotalouden, energia-alan ja valmistavan teollisuuden investointeihin tulee seurata huolella.

Erilaisten hyvien ohjelmien lisäksi kunnianhimon tulee näkyä myös rahoitusvolyyymeissa. 2020-luvulla ympäristövaikutuksia vähentävien investointien määrä tulee kasvamaan merkittävästi ja monet arvoketjut muuttavat ratkaisevasti muotoaan ja sijaintiaan. Mittavan yksityisen rahoituksen vivuttamiseksi ja täydentämiseksi sekä suomalaisen elinkeinoelämän kilpailukyvyn turvaamiseksi tarvitaan huomattavia julkisia resursseja.

Tavoite 22 Osana kansainvälistä yhteistyötä edistetään kehittyvien maiden kykyä suunnitella ja toteuttaa konkreettisia sopeutumistoimia ja kehittyä ilmastokestävällä tavalla: Työ- ja elinkeinoministeriö esittää toimenpiteen 22.3 osalta seuraavaa:

- lisätään vastuutahoihin UM:n rinnalle TEM/Business Finland

Lisävalmistelua edellyttävät toimenpiteet – Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön kehittäminen: Työ- ja elinkeinoministeriö pitää hyvänä, että julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä kehitetään. Ilmasto- ratkaisut tarjoavat suomalaisille yrityksille kasvu- ja vientipotentiaalia ja samalla mahdollistavat kädenjäljen kasvattamisen.

Riku Huttunen
osastopäällikkö, ylijohtaja

Jaana Avolahti
neuvotteleva virkamies

VN/22704/2021-TEM-75

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: